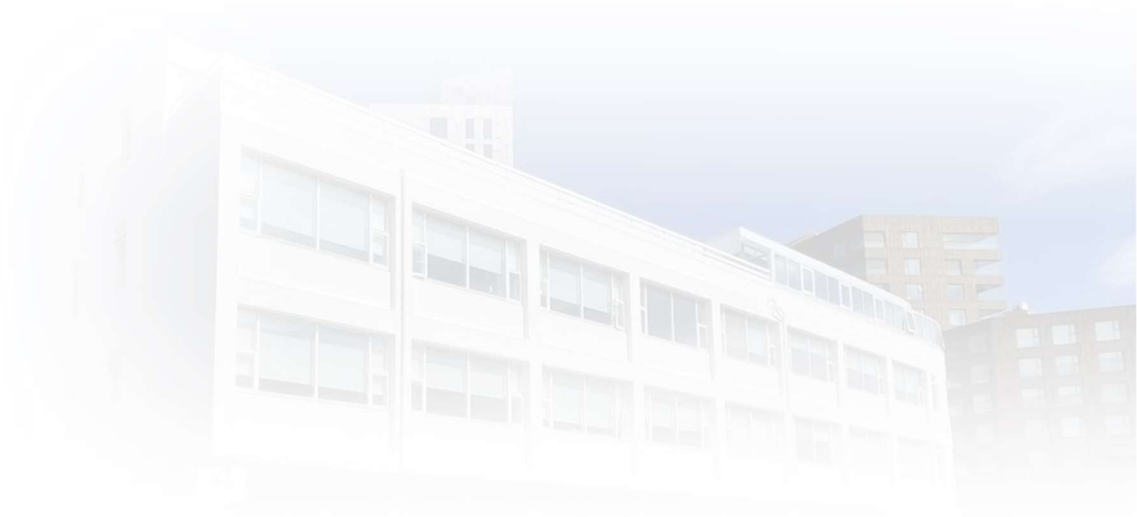

RÍKISENDURSKOÐUN

Hafrannsóknastofnun

Niðurstöður fjárhagsendurskoðunar á
bókhaldi ársins 2021

Endurskoðunarskýrsla

Janúar 2023

Inngangur

Ríkisendurskoðun hefur farið yfir ákveðna liði í ársreikningi Hafrannsóknastofnunar fyrir árið 2021. Hafrannsóknastofnun er A-hluta stofnun ríkissjóðs og eru ársreikningar stofnunarinnar og annarra A-hluta stofnana ekki áritaðir sérstaklega. Því er ekki gefið álit á ársreikningnum sjálfum. Endurskoðun fer fram sem hluti af endurskoðun ríkisreiknings og gefur Ríkisendurskoðandi út álit á ríkisreikningi í heild sinni.

Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum stofnunarinnar og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur.

Endurskoðunin tók mið af alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum fyrir opinbera aðila. Val skoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á þeim liðum sem skoðaðir voru, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka.

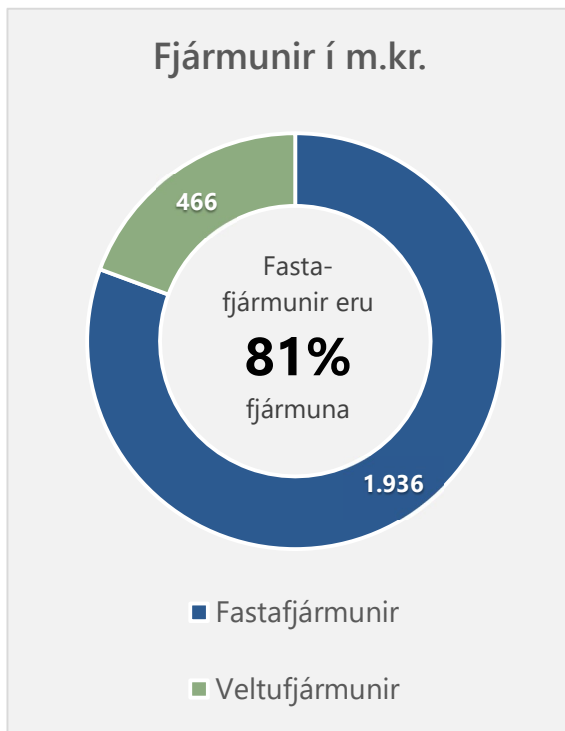
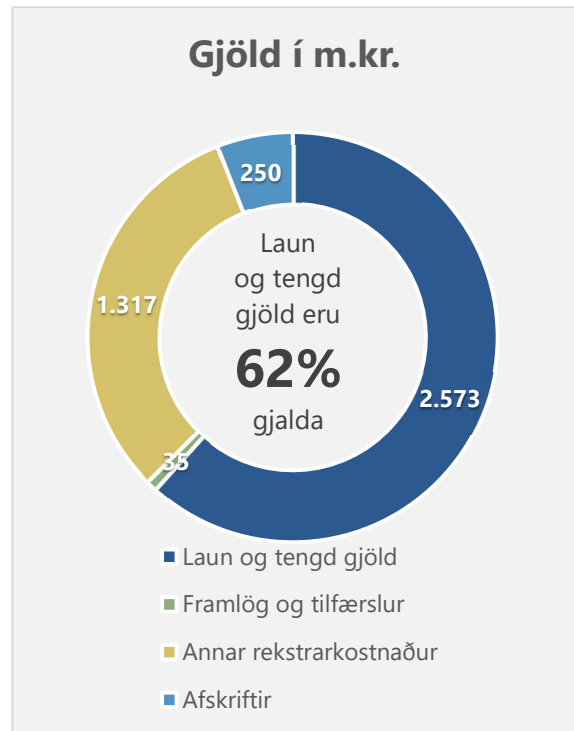
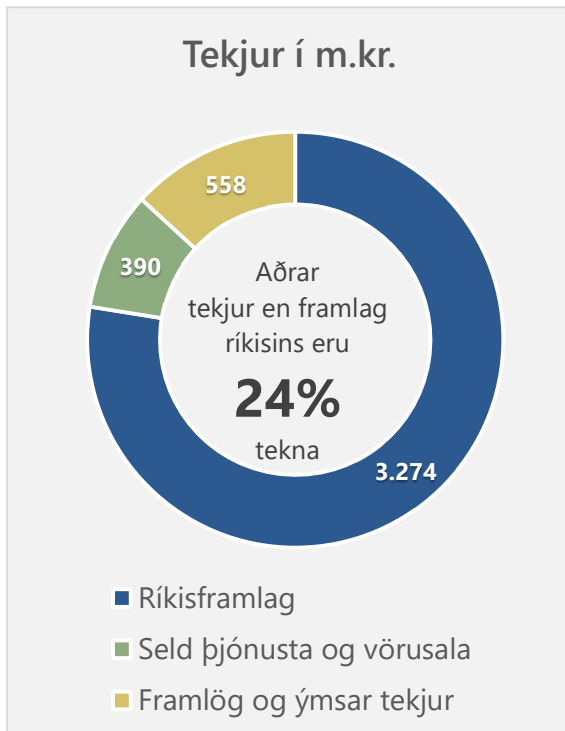
Við áhættumat er tekið tillit til þess innra eftirlits stofnunarinnar sem varðar gerð og framsetningu tiltekinna liða ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir og kanna hvort það tryggir viðunandi árangur. Endurskoðun á þeim liðum sem teknir voru fyrir felur einnig í sér mat á þeim reikningskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur beita við gerð ársreikningsins.

Í skýrslu þessari er fjallað almennt um vinnu við endurskoðun einstakra liða ársreikningsins og niðurstöður hennar. Endurskoðunarvinnan byggir á góðu samstarfi við stjórnendur og starfsmenn. Starfsfólk stofnunarinnar veitti þá aðstoð sem óskað var eftir og brást vel við ábendingum. Við færum þeim okkar bestu þakkir fyrir gott samstarf.

Efnisyfirlit

Lykiltölur úr rekstri.....	4
1 Ábendingar og athugasemdir.....	5
2 Áhættumat og mikilvægi	6
3 Innra eftirlit.....	7
3.1 Innra eftirlitskerfi Hafrannsóknastofnunar.....	7
3.2 Bókhaldsferlar.....	8
3.3 Aðgangsheimildir í fjárhagskerfi.....	8
4 Endurskoðun ársins.....	9
4.1 Niðurstaða endurskoðunarinnar.....	9
4.2 Ársreikningur og framsetning hans.....	9
4.3 Sviksemi	9
4.4 Rekstrartekjur.....	9
4.5 Laun og launatengd gjöld.....	9
4.6 Annar rekstrarkostnaður.....	9
4.7 Fastafjármunir.....	10
4.8 Viðskiptakröfur.....	10
4.9 Handbært fé.....	10
4.10 Skuldir og eigið fé.....	10

Lykiltölur úr rekstri

1 Ábendingar og athugasemdir

Vakin er athygli á eftirfarandi ábendingum og athugasemdum en smávægilegum ábendingum var komið beint á framfæri við stjórnendur þegar endurskoðunarvinna fór fram.

1

Almennt um bókhaldið

Gerð er athugasemd við að aðgangur starfsmanna að bókhaldskerfinu er í sumum tilfellum of víðtækur og stangast jafnvel á við markmið innra eftirlits um aðgreiningu starfa. Gæta verður að því að ekki séu of margir starfsmenn með of víðtækan aðgang þegar minni aðgangur gæti dugað.

2

Ferðaheimildir og dagpeningar

Tryggja þarf að ferðaheimildir liggi fyrir vegna allra ferða sem farnar eru erlendis á vegum stofnunarinnar.

Þá þarf að ganga úr skugga um að dagafjöldi vegna dagpeninga sé rétt reiknaður og skráður.

3

Annar rekstrarkostnaður

Tryggja þarf að samþykki tveggja til þess bærri aðila liggi fyrir vegna allra útgjalda í samræmi við reglur sem stofnunin hefur sett sér.

4

Fastafjármunir

Tryggja þarf að eignakerfið stemmi við fjárhagsbókhaldið og að allar færslur sem varða varanlega rekstrarfjármuni komi fram bæði í fjárhagsbókhaldinu og eignakerfinu.

2 Áhættumat og mikilvægi

Mat á áhættu og mikilvægi eru grundvallarpættir sem horft er til við skipulagningu og framkvæmd endurskoðunar. Þetta merkir að sjónum er sérstaklega beint að áhættusömum og verulegum liðum í reikningsskilunum. Leitast er við að skipuleggja endurskoðunina með skilvirkni í huga en liður í því er að taka mið af eftirlitsumhverfi stofnunarinnar eins og kostur er.

Lögð er áhersla á að yfirfara ferla í tengslum við gerð reikningsskilanna og verulega liði innan þeirra. Markmiðið með þessari yfirferð er meðal annars að afla upplýsinga um eftirlitsaðgerðir stjórnenda og kanna virkni þeirra.

Eftirfarandi eru þeir liðir hjá Hafrannsóknastofnun sem voru taldir skipta mestu máli vegna endurskoðunarvinnu á árinu::

Í reikningsskilum stofnunarinnar eru matskenndir liðir fyrst og fremst viðskiptakröfur.

Við skipulagningu endurskoðunar voru mikilvægismörk ákvörðuð sem 2% af gjöldum ársins, eða 84 milljónir króna. Mikilvægismörk eru sú fjárhæð skekkna sem ekki er talin hafa áhrif á upplýstan lesenda reikningsskilanna.

Mikilvægismörk eru því einn af grunnþáttum endurskoðunar og marka meðal annars umfang þeirra endurskoðunargagna sem aflað er. Eftir sem áður er öllum skekkjum sem finnast og máli skipta komið á framfæri við stjórnendur.

3 Innra eftirlit

Innra eftirlit byggir á þeim eftirlitsþáttum sem fyrirtæki og stofnanir starfrækja til að uppgötva, fyrirbyggja eða leiðrétta villur í skráningu, meðhöndlun eða birtingu upplýsinga. Mikilvægir eftirlitsþættir og önnur öryggisatriði sem styðja við réttar fjárhagsupplýsingar geta meðal annars verið hluti af fjárhags- og hugbúnaðarkerfum Hafrannsóknastofnunar og stoðkerfum hennar.

Stjórnendur bera ábyrgð á innra eftirliti og þurfa því að hafa yfirsýn yfir fyrirkomulag innra eftirlits og þekkja tilgang þess. Stjórnendur skulu setja verklagsreglur um innra eftirlit og ganga reglulega úr skugga um að innra eftirlitið virki eins og til er ætlast.

Við endurskoðunina er tekið tillit til innra eftirlits í tengslum við ársreikning í þeim tilgangi að móta endurskoðunaraðferð í samræmi við aðstæður. Megináhersla er lögð á að finna og greina eftirlitsaðgerðir hjá stofnuninni þar sem brugðist er við verulegum áhættum er varða fjárhagsupplýsingar sem birtast í ársreikningi.

Séu þeir virkir, geta tveir mikilvægir eftirlitsþættir sem almennt eiga við um flestar stofnanir dregið verulega úr möguleikum óheiðarlegra starfsmanna til fjárdráttar, svika eða annarra ólögmaetra athæfa. Annars vegar er það aðskilnaður bókhalds- og fjárreiðustarfa og hins vegar kostnaðareftirlit sem felur í sér að engin útgjöld megi greiða nema fyrir liggja áritað samþykki viðeigandi ábyrgðaraðila.

Því betur sem hægt er að treysta á innra eftirlit stofnunarinnar, því skilvirkari verður endurskoðunin þar sem virkt innra eftirlit dregur úr umfangi þeirrar gagnaskoðunarvinnu sem gera þarf.

3.1 Innra eftirlitskerfi Hafrannsóknastofnunar

Við endurskoðun ársins voru valdir eftirlitsþættir prófaðir til staðfestingar á virkni þeirra:

Til staðfestingar á aðskilnaði bókhalds- og fjárreiðustarfs	Virkni eftirlitsþátta í lykilferlum var staðfest með prófunum:	Verklag við almennar afstemmingar, greiningar og annað eftirlit var yfirfarið
<ul style="list-style-type: none">Starfs- og hlutverkalýsingar lykilstarfsmanna voru yfirfarnar með tilliti til verkaskiptingar.Aðgangur að banka-reikningum var yfirfarinnAðgangsheimildir í fjárhagskerfi voru skoðaðar	<ul style="list-style-type: none">Fylgni við reglur stofnunarinnar um samþykki kostnaðar-reikninga var skoðað.	

Hafrannsóknastofnun er með eigin fjárvörslu og færir eigið bókhald í Orra – Fjárhags- og mannauðskerfi ríkisins. Stofnunin styðst við rafrænt samþykktarkerfi þar sem ábyrgðaraðilar þurfa að samþykkja alla reikninga.

3.2 Bókhaldsferlar

Hjá stofnuninni eru til staðar verklagsreglur og fer skráning bókhalds og uppgjör alfarið fram í rafrænu umhverfi. Er mikil vinna lögð í afstemmingar. Verklagsreglur þessar eru þó ekki skrásettar með formlegum hætti.

3.3 Aðgangsheimildir í fjárhagskerfi

Farið var yfir aðgang starfsmanna á fjármálasviði að bókhaldskerfinu. Það kom í ljós að nokkrir starfsmenn hafa of víðtækan aðgang, svo víðtækan að hann stangast á við markmið innra eftirlits um aðgreiningu starfa.

Gerð er athugasemd við að aðgangur starfsmanna að bókhaldskerfinu er í sumum tilfellum of víðtækur og stangast jafnvel á við markmið innra eftirlits um aðgreiningu starfa. Gæta verður að því að ekki séu of margir starfsmenn með of víðtækan aðgang, þegar minni aðgangur gæti dugað.

4 Endurskoðun ársins

4.1 Niðurstaða endurskoðunarinnar

Endurskoðunin var gerð er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila.

4.2 Ársreikningur og framsetning hans

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um opinber fjármál, ákvarðanir reikningssskilaráðs A-hluta ríkissjóðs auk þess að styðjast við ákvæði laga um ársreikninga eftir því sem við á. Ársreikningurinn er unninn af Fjársýslu ríkisins.

4.3 Sviksemi

Samkvæmt endurskoðunarstöðlum ber Ríkisendurskoðun skylda til þess að kanna með sérstökum aðgerðum þá hættu sem stofnuninni stafar af hugsanlegri sviksemi og rangfærslum í bókhaldi vegna slíks. Farið var yfir þessi mál með fjármálastjóra og aðalbókara. Hlutverk endurskoðandans hvað varðar sviksemi er að öðlast nægjanlega vissu um að reikningsskilin séu án verulegra rangfærslna sem rekja má til sviksemi.

4.4 Rekstrartekjur

Meginmarkmið með skoðun á tekjum er að kanna heild, tilvist og lotun, þ.e. að allar tekjur sem tilheyra stofnuninni skili sér og að þær séu færðar á rétt tímabil. Við endurskoðun ársins var verklag við tekjufærslur yfirfarið og breytingar milli ára skoðaðar, frávik greind og úrtak tekið úr reikningum.

Stærsti tekjupóstur stofnunarinnar fyrir utan framlag ríkissjóðs er vegna framlaga frá öðrum en ríkissjóði, sem námu 394,9 m.kr. á árinu 2021. Stofnunin fær einnig tekjur af vörusölu sem nemur 189,5 m.kr.

4.5 Laun og launatengd gjöld

Við endurskoðun ársins var verklag við færslu launa yfirfarið og kannað, sundurliðaður launakostnaður borinn saman milli ára og frávik greind. Launaferillinn hefur ekki verið skrásettur en er í föstum skorðum. Fylgt er leiðbeiningum Fjársýslunnar varðandi launavinnslu og dagsetningar vegna launavinnslu virtar.

4.6 Annar rekstrarkostnaður

Í skoðun á öðrum rekstrarkostnaði felst að aflað er þekkingar á þeim verkferlum sem undir viðfangsefnið falla og því innra eftirliti sem er til staðar vegna þeirra, auk prófana á innra eftirliti og frekari gagnaskoðun.

Tekin var upp sú regla á árinu 2019 að tveir aðilar koma að áritunum reikninga. Ferillinn er þannig að fyrst samþykkir sviðsstjóri viðkomandi sviðs en seinna samþykkið er í höndum fjármálastjóra.

Tryggja þarf að samþykki tveggja til þess bærra aðila liggi fyrir vegna allra útgjalda.

Skoðað var hvort og þá hvernig gengið var frá ferðaheimildum vegna ferða á vegum stofnunarinnar bæði innanlands og erlendis. Í þeim tilfellum sem ferðast er innanlands liggur ferðaheimild ekki fyrir. Þær virðast ekki alltaf liggja fyrir vegna ferða erlendis.

Tryggja þarf að ferðaheimildir liggja fyrir vegna allra ferða sem farnar eru erlendis á vegum stofnunarinnar.

4.7 Fastafjármunir

Farið var yfir að meðferð rekstrarfjármuna sé í samræmi við reikningskilareglur. Tekið var úrtak úr eignfærslum og réttmæti þeirra staðfest. Einnig var farið yfir gamlar eignir og úreldingu eigna.

Stærri innkaup fara í útboð í samstarfi við Ríkiskaup. Stórar fjárfestingarákvarðanir eru teknar í samstarfi við Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið og með sérstökum framlögum af fjárlögum.

Á árinu 2021 voru keypt tæki og búnaður fyrir samtals 165,2 m.kr. og afskriftir námu 249,8 m.kr. Bókfært verð varanlegra rekstrarfjármuna nam 1.935,2 m.kr. í árslok.

Eignakerfið stemmir ekki við fjárhagsbókhaldið. Þar munar mestu um yfirfærslu eigna frá Nýsköpunarmiðstöð Íslands (04-501) en þessar eignir hafa ekki verið færðar inn í eignakerfið í árslok 2021. Annar mismunur er vegna afskrifta sem gerðar eru í eignakerfinu á árinu 2021, þrátt fyrir að viðkomandi eignir hafi verið á núlli í byrjun ársins.

Tryggja þarf að eignakerfið stemmi við fjárhagsbókhaldið og að allar færslur sem varða varanlega rekstrarfjármuni komi fram bæði í fjárhagsbókhaldinu og undirkerfi þess.

4.8 Viðskiptakröfur

Viðskiptakröfur voru skoðaðar með ítarskoðun. Þær eru stemmdar af reglulega. Engin varúðarniðurfærsla er gerð á viðskiptakröfum.

4.9 Handbært fé

Fengin voru staðfestingarbréf frá fjármálastofnunum og þau borin saman við stöðu handbærs fjár í bókhaldi.

Auk handbærs fjár í bókhaldi hefur stofnunin tekið til vörslu fjármuni fyrir þriðja aðila að fjárhæð 357,7 m.kr. Vörslufé þetta er varðveitt á bankareikningi á nafni stofnunarinnar en er ekki sýnt í efnahagsreikningi.

4.10 Skuldir og eigið fé

Eigið fé stofnunarinnar var neikvætt um 110,0 m. kr. og skuldir námu 2.512,0 m.kr., þar af er frestun tekjufærslu fjárfestingarheimilda 1.893,0 m.kr.

Ríkisendurskoðun
Bríetartúni 7 – 105 Reykjavík
Sími 448-8800

postur@rikisendurskodun.is – www.rikisendurskodun.is